

VICTORIA DELUXE & HET COLLECTIEF

STEMMEN UIT HET PRISON

De gevangenis blijft theatermakers inspireren. Gesprekken met bewakers en gedetineerden resulteerden in muziektheater.

„Binnen de gevangenis heeft iedereen een duidelijke rol: je bent ofwel gedetineerde, ofwel bewaker, ofwel bezoeker.”

Het klinkt als de typische kijk van een theatermaker op de verhoudingen in een gevangenis. Maar Luk Nys werkt bij Victoria Deluxe, waar sociaal-artistische projecten worden uitgewerkt, dus eindigt het verhaal niet bij die analyse. Nys is gaan praten met alle partijen in de gevangenis, op zoek naar de mens achter de rol. „Bewakers, bijvoorbeeld, komen in soorten en maten. Je hebt sociaal voelende mensen en je hebt er die graag de sleutel hanteren.”

Was het moeilijk om mensen te spreken te krijgen?

„Nee, er was een grote openheid, een verlangen om dieper op dingen in te gaan. Ik heb eerst individuele gesprekken gevoerd en daarna groeps gesprekken georganiseerd, die laatste telkens van half zeven tot kwart voor negen, als de gevangenen 'op cel' moeten zijn. Telkens werd er geklaagd dat

het nog te vroeg was om te stoppen. Natuurlijk kiest iedereen zelf wat hij kwijt wil, maar er was een bereidheid om het achterste van hun tong te laten zien. Dat is het 'durf'-aspect van deze voorstelling.”

Hoe klikken het sociale aspect en het artistieke hier in elkaar?

„Tijdens het sociale luik heb ik verhalen aangehoord, gevoeligheden opgezocht. Je slaat een beetje bruggen tussen gevangenen en cipiers. Het artistieke luik is de samenwerking met Het Collectief, die resulteert in *Courage. Stemmen uit het prison*. We hebben vijf muziekstukken gekozen voor vijf plekken en fasen, telkens met één acteur. Die acteur bevindt zich achtereenvolgens in een bezoekersruimte, een cel, een rechtbank, een innerlijke ruimte en op de barricaden. Het Collectief speelt modern-klassieke muziek, van onder anderen Steve Reich en John Cage. We keren overigens terug naar het sociale luik, want we zullen de voorstelling ook spelen in de gevangnissen van Dendermonde, Gent en Oudenaarde.”

Na een eerder soortgelijk project in Amsterdam kan u de Belgische gevangnissen vergelijken met de Nederlandse.

„Nederlandse gevangnissen zijn beter beveiligd, ze zijn aan-

Gevangenis wordt muziektheater. © rr

genamer en het personeel werd beter opgeleid. In België kan iedereen cipier worden. Het maakt niet uit of je sociaal voelend bent of niet. In de gevangenis van Gent werkt iemand die filosofie gestudeerd heeft, maar in die richting geen werk vond. Historisch gezien zijn gevangnissen en alles wat ermee te maken had naar de rand van de samenleving geduwd. Men besteedde er liefst zo weinig mogelijk geld en aandacht aan. Dat werkt nog altijd door.”

Week het Amsterdamse gevangenisproject inhoudelijk niet af van 'Courage'?

„Het ging over de verhouding tussen gedetineerden en hun

vrouwen. Vaak wachten vrouwen tot hun man uit de gevangenis komt. Ze zijn trouw, maar ook bang. Veel blijft onuitgesproken. We hebben die voorstelling gespeeld voor de gedetineerden en later voor de gedetineerden én hun vrouwen. Daar is toen wel wat losgekomen. Mensen herkenden zich, kwamen tot gesprekken. We hebben ook wel wat ruzies veroorzaakt toen. Maar toch, een goed voorbeeld van een emancipatorisch project.”

► **Courage.** Première op 2 oktober om 20u. in het Koninklijk Conservatorium Gent.